

Referat fra bispemøde den 3. – 6. januar 2022

Til stede:

Biskop Tine Lindhardt, Fyens Stift, mødeleder
Biskop Peter Skov-Jakobsen, Københavns Stift
Biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde Stift
Biskop Peter Birch, Helsingør Stift
Biskop Marianne Gaarden, Lolland-Falsters Stift
Biskop Thomas Reinholdt Rasmussen, Aalborg Stift
Biskop Henrik Wigh-Poulsen, Aarhus Stift
Biskop Henrik Stubkjær, Viborg Stift
Biskop Elof Westergaard, Ribe Stift
Biskop Marianne Christiansen, Haderslev Stift
Biskop Paneeraq Siegstad Munk, Grønlands Stift

Afbud fra biskop Jógvan Friðriksson, Færøernes Stift

Referent: stiftskontorchef Helle Ostenfeld.

Ad 1. Supplering af emneliste

Ad 2. Afrapportering centre og diverse samarbejder

Kontakt: de enkelte biskopper

- a. Tine Lindhardt orienterede fra FLC, der har brugt en del tid på at få apps til præsters befordring og fravær til at fungere godt, ligesom opgaver vedrørende feriepengeforpligtelsen har krævet ressourcer. Næste udviklingsprojekt er at få udarbejdet en rapport, der rummer såvel præstenormering som økonomi/bevilling, så begge dele kan følges tæt og sammen.
- b. Marianne Gaarden oplyste, at AdF i 2021 har brugt meget tid på feriepengeforpligtelsen, da FLØS ikke kan håndtere den statslige feriepengeforpligtelse. KMD, der er systemansvarlig for FLØS, har leveret regneark, der kun kan anvendes manuelt. AdF afventer datavarehus, der kan levere et bedre styringsgrundlag. Det gode samarbejde med FLC om præstelønsbevillingen skal udbygges yderligere i 2022.
- c. Henrik Stubkjær orienterede om, at der i KAS/GIAS centeret arbejdes ihærdigt med at få etableret et nyt udbud. Biskopperne er trygge og glade for arbejdet i centret, men bemærker, at afkastet i 2021 er negativt. Det skyldes objektivt de forudsætninger, der er sat for investeringerne. Selvom kapitalforvalterne og bestyrelsen for KAS har gjort deres bedste, skal der være opmærksomhed på denne udvikling, da pengene er betalt for gravstedsvedligeholdelse. Hvis pengene ikke forrentes, så de følger med pris og lønstigningerne i samfundet, bliver det et problem. Derfor ønsker biskopperne, at bestyrelsen sammen med kapitalforvalterne giver et bud på udviklingen på investeringsmarkederne de næste fem år, og samtidig giver et bud på, hvordan biskopperne skal handle. Punktet tages op på bispemødet i april 2022.
- d. Marianne Christiansen oplyste, at det går godt i SLM, hvor der er et godt samarbejde mellem de tre stifters medarbejdere.

De bebudede effektiviseringer er nu gennemført. Det har krævet en stor manuel indsats at undgå blokerende indberetningsfejl. Der er gennemført en brugertilfredshedsundersøgelse i 2021, og resultatet er ved at blive bearbejdet. Der arbejdes på at forbedre kvaliteten i ansættelserne i menighedsrådene, og der udarbejdes skabeloner til hjælp for de lokale enheder. Næste skridt er automatisk generering af ansættelsesbeviser. Biskopperne drøftede, at effektivisering og digitalisering skal understøtte et ordentligt serviceniveau.

- e. Thomas Reinholdt Rasmussen orienterede fra Plancenteret. Centeret opfylder de krav og forventninger, der stilles. Det er hensigtsmæssigt med en ensartethed så langt som muligt, da biskopperne er opmærksomme på, at stiftsøvrigheden med muligheden for at gøre indsigelse værner generelt om kulturarven og ikke alene varetager folkekirkens interesse. Biskopperne vil drøfte punktet med Kirkeministeriet.
- f. Peter Birch orienterede fra Forsikringsenheden. I 2021 har Forsikringsenheden påbegyndt et længe ønsket arbejde med sikringsrådgivning rundt om i sognene. Arbejdet fortsætter i 2022. I 2021 har der også været fokus på at få afviklet en sagspukkel, der blev oparbejdet i forbindelse med allokering af ressourcer til et nu forlist sagsbehandlingssystem. Der er også blevet lukket en række store og tidskrævende sager, som har afdækket yderligere behov for rådgivning. Det er en rådgivning, som Forsikringsenheden også vil tage fat på at levere i 2022. Der arbejdes godt og stabilt i Forsikringsenheden.
- g. Afrapportering fra stiftssamarbejdet om lokal økonomi. Marianne Gaarden oplyste, at samarbejdsaftalen forventes at blive godkendt inden mødet i april.
- h. Afrapportering fra arbejdsgruppen om Folkekirkens Grønne Omstilling. Peter Fischer-Møller oplyste, der har været opslået en stilling som projektleder og en stilling som projektmedarbejder. Der kom mange ansøgninger til begge stillinger, der nu er besatte med hhv. en projektleder og to projektmedarbejdere. Der pågår i øjeblikket udbud om, hvordan man fastlægger 'base-line' for måling af de tiltag, der iværksættes.
- i. Afrapportering fra arbejdsgruppen om bispemødernes udvikling. Peter Skov-Jakobsen redegjorde for de iværksatte tiltag, herunder en skabelon til brug for indmelding af punkter til bispemøderne. Der er inviteret til tre online bispemøder i 2022 til brug for korte orienteringer og beslutninger.
- j. Afrapportering fra arbejdsgruppen om differentieret vedligehold af kirker. Marianne Gaarden oplyste, at der 1. december 2021 er udsendt nyhedsbrev, som alle interesserede kan abonnere på. Der informeres løbende om projektets udvikling på FUVs hjemmeside, og der holdes workshop i de fem medvirkende provstier i 2022. Projektleder Maj Dalsgaard har tilbudt at holde oplæg i alle 10 stifter, så de fem stifter, der ikke er direkte involveret i arbejdet, også får mulighed for at blive præsenteret for modellen til prioritering af differentieret vedligeholdelse.
- k. Afrapportering fra arbejdsgruppen om præsteløn. Henrik Stubkjær oplyste, at der fortsat mangler styringsredskaber til, at biskopperne kan have et holdbart overblik over udvikling og status på præstebevillingen og

præstenormeringen. Lønssystemet kan åbenbart ikke levere de ønskede data, og det er ikke tilfredsstillende.

Der afholdes snarest et møde i gruppen.

1. Afrapportering fra arbejdsgruppen om folkekirkens kommunikation (teamsmodeller). Henrik Wigh-Poulsen og kommunikationschef i Københavns Stift Ulla Haahr orienterede om planerne for teamsmodellerne. Arbejdsgruppen bevæger sig i spændet mellem hensynet til det lokale stiftsniveau og det fælles folkekirkelige. Arbejdet skal ses i perspektiv til de øvrige tiltag om kommunikation i folkekirken. Arbejdsgruppen er i færd med at udarbejde kommissorier til de tre teams, som man ønsker etableret. Team Internt kan bidrage til det nye intranet. I Team Kampagne er der brug for koordinering i forhold til Folkekirken.dk og i forhold til stifterne. Team Presse skal have fokus på presseindsats. Det er vigtigt at være opmærksom på, at projektet er et forsøg i et samarbejde mellem stifterne og andre fællesfonds institutioner.

Ad. 3. Status på liturgi

Kontakt: Peter Birch

På baggrund af forslag fra biskoppernes arbejdsgruppe og af liturgikonferencen i november 2021 besluttede biskopperne følgende rammer for arbejdet med folkekirkens liturgi i 2020'erne:

1. Nedsættelse af en arbejdsgruppe, der skal forberede en revision af 2. tekstrække.
2. Nedsættelse af arbejdsgrupper til forberedelse af:
 - En fornyet højmessevejledning
 - Et nyt alterbogstillæg ("Tillæg til Alterbogen II")
 - En liturgisk vejledning.
3. Etablering af et Liturgisk Forum
4. Udarbejdelse af en redegørelse for det liturgiske tilsyn
5. Anmodning til Kirkeministeriet om nedsættelse af henholdsvis en dåbskommission og en nadverkommission.

Folkekirkens liturgi beror på både autoriserede og ikke-autoriserede ritualer og tekster. Evt. ændringer i dåb- og nadverritualer samt ændringer i tekstrækkerne (pkt. 1 og 2) kræver autorisation ved kgl. resolution på baggrund af forudgående høringer bredt i folkekirken. De forskellige tiltag udgør et samlet hele og tænkes iværksat løbende gennem de kommende år under forudsætning af de fornødne bevillinger og - for kommissionernes vedkommende - Kirkeministeriets godkendelse.

Se bilag til punktet her:

<https://kobenhavnsstift.dk/Resources/Persistent/2/8/9/0/2890099206e35a4142ade150d1174011a22cb139/Bilag.pdf>

Ad 4. Status på ny autoriseret bibeloversættelse

Kontakt: Peter Skov-Jakobsen

Marianne Gaarden og Peter Skov-Jakobsen orienterede kort om status om finansiering af ny bibeloversættelse til 2036.

Ad 5. Kort drøftelse af Præstefordeling 2022-2027

Kontakt: Elof Westergaard, Marianne Gaarden og Peter Fischer-Møller

Rapport om Præstefordelingsmodel 2022 til 2027 er sendt til og godkendt af kirkeministeren, og Elof Westergaard oplyste, at der er tale om en balanceret, politisk løsning.

Ved arbejdet er det blevet ekstra tydeligt, at stifterne er meget forskellige, og at denne forskellighed bliver større.

Biskopperne drøftede raten for afgivelse og modtagelse af stillinger, der kan ske på to måder: Enten som afgivelse af konkret ledige stillinger eller som en årlig regulering af bevillingstildeling. Den sidste model er administrativt den enkleste og giver den enkelte biskop størst mulig handlefrihed.

Biskopperne var enige om, at afgivelse og modtagelse af stillinger skal ske på den årlige bevilling samtidig med, at normeringerne følges tæt. Afgivelser og modtagelser skal ske gradvist.

Første periodeprojekt: Behov for flere præster

I forbindelse med rapporten er det blevet tydeligt, at der er brug for flere præster på landsplan. Biskopperne vil drøfte problemet med Landsforeningen af Menighedsråd. Henrik Wigh-Poulsen, Marianne Gaarden og Peter Birch indgår i arbejdsgruppen.

Andet periodeprojekt: Præster med landsdækkende opgaver

Det skal tydeliggøres, hvad de landsdækkende præsters opgaver er. Hvor mange præster med landsdækkende og eventuelt tillige regionale opgaver er der? Hvordan bruges præsteressourcerne?

Thomas Reinholdt Rasmussen og Marianne Christiansen indgår i arbejdet.

Tredje periodeprojekt: Det bæredygtige stift

Periodeprojektet er en fortsættelse af det tidligere præstenormeringsudvalgs arbejde.

Spørgsmålet om stifternes størrelse aktualiseres af en fortsat demografisk bevægelse i landet. Marianne Gaarden ønsker i forlængelse heraf at undersøge urbaniseringens konsekvenser og muligheder for folkekirken i landdistrikterne i Danmark.

Til det formål har hun fået tildelt studieorlov, hvor hun vil undersøge udviklingen i de øvrige nordiske nationalkirker og herunder, hvordan man på ledelsesniveau strategisk arbejder med udfordringer og muligheder for kirkerne i landdistrikterne.

Studieorloven ligger hen over sommeren 2022, og biskopperne besluttede, at beskrivelse af kommissorium og nedsættelse af arbejdsgruppe afventer resultaterne af Marianne Gaardens studieorlov.

Ad 6. Drøftelse af folkekirkenes fælles kommunikation og Nyt Intranet

Kontakt: Thomas Reinholdt Rasmussen

Biskopperne drøftede det fremsendte materiale, herunder udkast til kodeks om samarbejde. De er opmærksomme på, at det eksisterende intranet kun understøttes til udgangen af 2023, og at der er behov for en erstatning. Der er endnu nogle spørgsmål, der skal afklares, og punktet behandles ved mødet i april.

Ad 7. Nyt fra Grønland

Kontakt: Paneeraq Siegstad Munk

Paneeraq Siegstad Munk oplyste, at der i Grønland siden sidst har været arbejdet med præsters arbejdsmiljø.

Siden Paneeraq Siegstad Munk blev biskop, har hun ordineret syv nye præster.

Ad 8. Elektronisk kirkebogsføring i Grønland

Kontakt: Paneeraq Siegstad Munk

Ved mødet i oktober 2021 mødtes Paneeraq Siegstad Munk med en repræsentant fra Folkekirkens IT samt CPR-registeret, da Grønland er en del af det danske CPR-system. Som baggrundsviden til brug for vurdering af mulighed for elektronisk kirkebogsføring i Grønland, har Paneeraq Siegstad Munk indsamlet oplysning om antal borgere i de enkelte præstegæld. Tallene viser befolkningens størrelse i 2020.

Ønsket om elektronisk kirkebogsføring er aktualiseret af, at der har været problemer med at udstede attester. Teknisk set kan det godt lade sig gøre med en elektronisk kirkebog, men der udestår godkendelse fra diverse myndigheder.

Når Paneeraq Siegstad Munk er tilbage i Grønland, skal hun mødes med kirkeministeren i Grønland til en drøftelse om, hvordan opgaven kan gribes an og med henblik på nedsættelse af en arbejdsgruppe.

Ad 9. Fremlæggelse af arbejdet med fælles kriseberedskab

Kontakt: Tine Lindhardt og Henrik Stubkjær

Biskopperne drøftede oplægget, der blandt andet har inddraget de erfaringer, man har gjort sig i Task Force.

Med ganske få ændringer godkendte biskopperne oplægget og ser frem til samarbejdet med Landsforeningen af Menighedsråd m.fl. om kriseberedskabet.

Ad 10. Status på arbejdet i Folkekirke og Religionsmøde

Generalsekretær Ane Kirstine Brandt fremlagde status på årets arbejde i det nyetablerede samarbejde biskopperne imellem om Folkekirke og Religionsmøde, herunder hvilke planer der er lagt for 2022. Biskopperne udtrykte tilfredshed med arbejdet.

Ad 11. Status på arbejdet i Folkekirkens Migrantsamarbejde

Repræsentanter fra Det mellemkirkelige Råd fremlagde resultaterne fra arbejdet, der begyndte i 2015.

Oprindeligt var fokus rettet mod asylansøgere, men er nu udvidet til også at omfatte kristne af anden kulturel og sproglig baggrund end dansk. Især har mødet med østeuropæere givet emnet en bredere aktualitet for sogne og provstier.

Det videre arbejde koncentrerer blandt andet om en "almindeliggørelse" af arbejdet blandt kristne med anden sproglig og kulturel baggrund, så området betragtes som en helt almindelig del af det folkekirkelige arbejde. I den forbindelse er netværk og koordinatører afgørende for en god indsats.

Biskopperne påskønner det fortsatte arbejde. Det skal overvejes, hvordan migrantarbejdet på sigt kan understøttes på nationalt plan, på regionalt plan (stifter) og lokalt plan (sogne).

Biskopperne tager emnet op med stiftsrådene. De finder fortsat, at det er meget væsentligt, at Kirkeministeriets migrantudvalg snart genoptager sit arbejde.

Ad 12. Status på beredskabspræsternes arbejde

Ledende beredskabspræster Ulla Thorbjørn Hansen og Charlotte Thea Gade fremlagde en status på beredskabspræsternes arbejde.

Beredskabspræsterne har et tæt samarbejde med det lokale politi- og psykiatrieredskab. Når det henvender sig, vurderer den ledende beredskabspræst, om det er en opgave for den lokale sognepræst eller for en beredskabspræst.

Samarbejdet med de civile beredskab har udviklet sig over årene. Beredskabspræsterne fremhæver, at det er vigtigt med en kort responstid, og at man har et tæt samarbejde med netværket.

Biskopperne udtrykte anerkendelse af beredskabet.

Ad 13. Beslutning om nedsættelse af arbejdsgruppe om fælles fora for kirkegård og begravelsesspørgsmål

Kontakt: Elof Westergaard

Elof Westergaard fremlagde baggrunden for forslaget.

Yderligere deltagere inviteres ad hoc. Biskopperne støttede forslaget og bemærkede, at det vil give mening, at det altid er en af stiftskontorcheferne fra KAS/GIAS centeret, der indgår i arbejdsgruppen.

Peter Fischer-Møller oplyste, at kirkegårdsområdet har stor bevågenhed fra arbejdsgruppen for Folkekirkeens Grønne Omstilling og opfordrede til deltagelse fra denne arbejdsgruppe.

Ad 14. Drøftelse af kristendomsundervisning, herunder drøftelse af KLM-fagets fremtidige status og indhold

Kontakt: Peter Skov-Jakobsen

Biskopperne fremhæver KLM-fagets væsentlighed i uddannelsen af kommende lærere. Der er brug for et fag, hvor de studerende tilegner sig faglig og saglig viden om kristendom og andre religioner, så de kan sætte sig ud over subjektive holdninger til religion i mødet med elever, forældre og kolleger.

Styrken i faget er dynamikken mellem de tre synsvinkler, som tilsammen sætter en vigtig ramme for overvejelser om lærergerningen og skolens opgave.

Medborgerskab handler ikke kun om rettigheder, men også om de idéer og værdier, som kendetegner demokratiet, og de vilkår, som udspringer af individualisering, globalisering og kulturel pluralitet.

Begreber som medborgerskab, menneskerettigheder og verdensborgerskab sættes ind i KLM-faget ind en idéhistorisk ramme med blik for aktuelle dilemmaer som for eksempel, hvordan vi kan balancere principper om frihed og selvbestemmelse med samfundets behov for aktive, kritiske og solidariske medborgere.

I vores samfund lever vi med grundlæggende spørgsmål, nemlig hvad indebærer religionsfrihed i et sekulariseret samfund og i en offentlig skole? Hvad betyder begreber som åndsfrihed og ligeværd i skolens praksis?

Ad 15. Beslutning om den videre proces vedrørende økonomi

Stiftskontorchef Jette Madsen deltog under punktet og oplyste, at der arbejdes på et oplæg til bispemødet i april.

Biskopperne udtrykte tilfredshed med arbejdet og ser frem til konkrete forslag til april.

Ad 16. Drøftelse af præsters arbejdsmiljø

Kontakt: alle biskopper

Biskopperne drøftede den igangværende debat om arbejdsmiljø i folkekirken og arbejder for at fremme et godt arbejdsmiljø i folkekirken.

Biskopperne fortsætter drøftelserne lokalt med provster og arbejdsmiljørepræsentanter samt med Præsteforeningen og Landsforeningen af Menighedsråd.

Ad 17. Biskoppernes udvalgsrepræsentation, herunder

Udpegning af to medlemmer til Folkekirken.dk's bestyrelse: Biskopperne indstiller til, at Henrik Stubkjær genvælges og at Thomas Reinholdt Rasmussen indtræder.

Udpegning af to medlemmer til arbejdsgruppe om opdatering af bestemmelser om lokale kasser i økonomiloven: Biskopperne indstiller Henrik Stubkjær og Peter Birch til at indtræde i arbejdet.

Udpegning af nyt medlem til Sjælesorg på Nettet: Thomas Reinholdt Rasmussen indtræder.

Udpegning af nyt medlem til provsternes studieorlov: Peter Birch indtræder sammen med Tine Lindhardt.

Ad 18. Siden sidst

Peter Birch oplyser, at bispevielsen i Finland 6. februar 2022 skal gennemføres i reduceret form på grund af corona-pandemien. Derfor er invitationen af den danske biskop tilbagekaldt.

Ad 19. Kalender

2022

- 6. februar: Bispevielse i Finland
- 26.-29. april: Bispemøde i Ribe
- 26.-29. maj: Himmelske Dage i Roskilde
- 5. juni: Festgudstjeneste i Aalborg
- 27. juni-1. juli: Nordisk bispemøde i Island
- 11. september: Bispevielse i Roskilde
- 25.-28. oktober: Bispemøde i Aalborg

2023

- 2.-5. januar: Bispemøde i København
- 17.-20. april: Bispemøde i Aarhus
- 7.-8. juni: Konference med temaet "Retten til religiøs praksis og åndelig omsorg for mennesker med særlige behov"
- 23.-26. oktober 2023: Bispemøde i Viborg

2024

- 2.-5. januar: Bispemøde i København
- 29.-30. april – 1.-2. maj: Bispemøde i Helsingør
- 21.-24. oktober: Bispemøde i Lolland Falster

Ad 20. Eventuelt

Der var intet til eventuelt.